

สั่งให้ข้าราชการสตรีเข้าเวรกลางคืน ... เลือกปฏิบัติหรือไม่ ?

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐได้จัดให้เจ้าหน้าที่หญิงอยู่ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์อาคารสถานที่ราชการและทรัพย์สินของทางราชการในเวลากลางคืน ทำให้เกิดความเคืองแค้นแก่เจ้าหน้าที่หญิง

ข้อเท็จจริง คือ กรมการขนส่งทางบกได้จัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะเพื่อรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะทุกประเภท รับแจ้งอุบัติเหตุ ให้บริการข้อมูลการบริการขนส่งโดยสารโดยสารสาธารณะ และข้อมูลการเดินทาง ตลอดจนการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน และได้แจ้งให้ขนส่งจังหวัดทุกจังหวัดจัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะประจำจังหวัดขึ้น และให้จัดเจ้าหน้าที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ฯ (สายด่วน 1584) นอกเวลาราชการในวันทำงานปกติวันละ 2 คน ตั้งแต่เวลา 16.30 น. ถึง 8.30 น. ของวันรุ่งขึ้น และในวันหยุดราชการให้จัดเจ้าหน้าที่อยู่ปฏิบัติงานวันละสองผลัด ผลัดละ 2 คน ผลัดแรกตั้งแต่เวลา 8.30 น. ถึง 16.30 น. ผลัดหลังตั้งแต่เวลา 16.30 น. ถึง 8.30 น. ของวันรุ่งขึ้น

ผู้ถูกฟ้องคดี (ขนส่งจังหวัด) จึงได้ออกคำสั่งให้ข้าราชการอยู่เวรรักษาการณ์สถานที่ราชการสำนักงานขนส่งจังหวัด และปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ แบ่งเป็นผลัดละ 2 คน โดยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการสตรีอยู่เวรในวันที่ 6 และวันที่ 15 ธันวาคม 2549 เวลา 16.30 น. ถึง 8.30 น. ของวันรุ่งขึ้น

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า สำนักงานขนส่งจังหวัดตั้งอยู่นอกเมืองและเปลี่ยว ห่างไกลชุมชน มีปาร์กเกอร์รอบด้านไม่ปลอดภัย เป็นการบั่นทอนสุขภาพจิตและอาจเกิดอันตรายได้ อีกทั้ง การจัดให้ข้าราชการชายอยู่เวรกลางวันและข้าราชการหญิงอยู่เวรกลางคืนเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ทำให้ผู้หญิงเสียสิทธิที่ควรจะได้รับ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกการจัดเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นสุภาพสตรีปฏิบัติหน้าที่ในเวลากลางคืน

คำสั่งที่จัดให้ผู้ฟ้องคดีอยู่เวรรักษาการณ์ประจำสำนักงานขนส่งจังหวัด และปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะดังกล่าว ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การจัดให้ผู้ฟ้องคดีและข้าราชการสตรีอยู่เวรเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ เป็นนโยบายของกรมการขนส่งทางบกที่ต้องการให้ทุกจังหวัดจัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะประจำจังหวัดขึ้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะข้าราชการพลเรือนสามัญมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการโดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง ตามมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535

เมื่อสำนักงานขนส่งจังหวัดมีข้าราชการชายจำนวน 11 คน เป็นผู้ตรวจเวร 3 คน มีข้าราชการสตรีจำนวน 15 คน โดยเป็นผู้ตรวจเวร 1 คน จึงถือเป็นข้อจำกัดที่ต้องจัดให้มีข้าราชการสตรีปฏิบัติหน้าที่อยู่เวรกลางคืน และเมื่อได้ดำเนินการเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นกับข้าราชการสตรีปฏิบัติหน้าที่ในเวลาดังกล่าว โดยจัดให้มียามรักษาการณ์เฝ้าสำนักงาน และตำรวจสายตรวจ จัดให้มีเหล็กคัตติคานหน้าต่าง มีโทรศัพท์ในห้องเวรที่มีความมั่นคงแน่นอน และได้ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณถนนระหว่างอาคารสำนักงาน และได้จัดห้องให้อยู่เป็นสัดส่วน

การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่สตรีต้องอยู่เวรในเวลากลางคืนจึงเป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินการตามนโยบายของกรมการขนส่งทางบกอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ใช้บริการและไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่องานและทรัพย์สินของทางราชการ และเป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดหน้าที่ของข้าราชการโดยเสมอภาค มิได้กำหนดมอบหมายในทางที่จะเกิดภาระแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ โดยแท้ จึงไม่ได้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและไม่เป็นการสร้างภาระ

แก่ผู้ฟ้องคดีและข้าราชการหรือลูกจ้างสตรีเกินสมควร ทั้งการมอบหมายหน้าที่ให้เข้าเวรรักษาการณ์เวลาใด ไม่ใช่เรื่องสิทธิของข้าราชการ และภัยอันตรายที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเป็นเพียงความคาดหมายล่วงหน้า ดังนั้น คำสั่งให้ข้าราชการอยู่เวรดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 421/2557)

คดีนี้เป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับข้าราชการที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายหน้าที่ให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่อยู่เวรมิใช่เป็นเรื่องสิทธิของข้าราชการ แต่เป็นเรื่องหน้าที่ในราชการที่ข้าราชการต้องปฏิบัติอย่างเสมอภาคทั้งข้าราชการชายหรือข้าราชการหญิง ดังนั้น หากผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งราชการโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็น ย่อมไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ... ครับ !

นายปกครอง